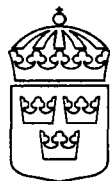

Socialförsäkringsutskottets betänkande

1989/90:SfU23

Utbildningsarvode till studerande vid
vissa lärarutbildningar

1989/90
SfU23

Propositionen

Regeringen har i proposition 1989/90:133 föreslagit riksdagen att anta de i propositionen framlagda förslagen till

1. lag om ändring i studiestödslagen (1973:349),
2. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),
3. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
4. lag om ändring i semesterlagen (1977:480).

Lagförslagen återfinns i bilaga till betänkandet.

Motioner väckta under den allmänna motionstiden 1989/90

1989/90:Sf510 av Barbro Sandberg (fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär att CSN får i uppdrag att utreda hur de i motionen berörda lärarkategorierna skall kunna kompenseras för uteblivet utbildningsbidrag.

1989/90:Sf543 av Björn Samuelson m.fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om avskrivning av studieskuld.

Utskottet

Vid vissa utbildningar utgår utbildningsarvoden till de studerande. Detta gäller för närvarande studerande vid folkhögskollärlinjen, handels- och kontorslärlinjen, industri- och hantverkslärlinjen och vårdlärlinjen.

I propositionen föreslås att utbildningsarvodena skall infogas i studiestödslagens system av studiestöd och att hanteringen av ärenden om utbildningsarvoden skall flyttas från universitets- och högskoleämbetet till studiestödsmyndigheterna. Prövningen av ansökningarna avses bli lagd på vuxenutbildningsnämnderna. Regeringen bestämmer för vilka

utbildningar utbildningsarvode skall kunna beviljas. Regeringen skall också få bestämma med vilket belopp arvudet skall utgå. Utbildningsarvudet föreslås få behållas under sjukdom och vid vissa andra typer av kortare ledigheter och den sjukpenninggrundande inkomsten hållas vilande på samma sätt som gäller vid övriga former av studiestöd. Arvudet föreslås vidare bli pensions- och semesterlönegrundande. — Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1990.

Positionen har inte föranlett några motioner. Utskottet har inte någon erinran mot de framlagda förslagen utan tillstyrker bifall till propositionen.

Under år 1983 avskaffades den tidigare rätten till utbildningsarvode för studerande som påbörjade utbildning på handels- och kontorslärarlinjen, industri- och hantverkslärarlinjen eller vårdlärarlinjen (prop. 1982/83:100 bil. 10, UbU 27, rskr. 372). Rätt till utbildningsarvode återinfördes fr.o.m. den 1 juli 1987 för studerande på industri- och hantverkslärarlinjen. Avsikten med att återinföra utbildningsarvudet var att förbättra lärarsituationen inom de yrkesområden som hade svårt att rekrytera behöriga lärare (prop. 1986/87:100 bil. 10, UbU 19, rskr. 217). Fr.o.m. den 1 juli 1988 återinfördes utbildningsarvudet även för studerande på handels- och kontorslärarlinjen och vårdlärarlinjen. Som skäl anfördes såväl jämställdhets- som rekryteringsskäl (prop. 1987/88:100 bil. 10, UbU 25, rskr. 333).

I två motioner berörs situationen för lärare som genomgick de aktuella utbildningarna under den tid som utbildningsarvodena var avskaffade och som därför ådrog sig studieskulder under utbildningen. Barbro Sandberg begär i motion Sf510 att centrala studiestödsnämnden ges i uppdrag att utreda hur dessa lärarkategorier skall kunna kompenseras för uteblivet utbildningsbidrag, och Björn Samuelson m.fl. begär i motion Sf543 ett tillkännagivande om att studieskulderna för dessa lärarkategorier bör avskrivas.

Som ovan framgått utgår studiestöd i form av utbildningsarvode för vissa utbildningar av rekryteringsskäl. Som påpekas i motionerna togs arvodena bort av besparingsskäl och återinfördes när det bedömdes nödvändigt för rekryteringen av studerande. Utskottet konstaterar att de studerande vid de aktuella lärarutbildningarna under åren 1983—1988 finansierade sina studier enligt då gällande regler, och utskottet anser inte att det finns anledning att nu gå in med åtgärder för att ändra finansieringsvillkoren för dessa studerandekategorier. Utskottet avstyrker därför bifall till motionerna Sf510 och Sf543.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *lagförslagen*
att riksdagen antar de i proposition 1989/90:133 framlagda förslagen till
 1. lag om ändring i studiestödslagen (1973:349),
 2. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),
 3. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,

2. beträffande *skuldsättning för vissa utbildningar*
att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Sf510 och
1989/90:Sf543.

res. 1 (fp, mp)

res. 2 (vpk)

Stockholm den 8 maj 1990

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Gullan Lindblad

Närvarande: Gullan Lindblad (m), Ulla Johansson (s), Karin Israelsson (c), Lena Öhrsvik (s), Margit Gennser (m), Nils-Olof Gustafsson (s), Ingegerd Elm (s), Maud Björnemalm (s), Hans Dau (m), Barbro Sandberg (fp), Rune Backlund (c), Ragnhild Pohanka (mp), Christina Pettersson (s), Arne Mellqvist (s), Jan Olof Ragnarsson (vpk) och Kent Carlsson (s).

Reservationer

1. Skuldsättning för vissa utbildningar (mom. 2)

Barbro Sandberg (fp) och Ragnhild Pohanka (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar med "Som ovan" och slutar med "och Sf543." bort ha följande lydelse:

Av besparingsskäl togs år 1983 rätten till utbildningsarvode bort för studerande vid vissa lärarlinjer trots att varningar höjdes för att detta skulle återverka negativt på rekryteringen. Så blev också fallet och rätten till utbildningsarvode har därför återinförts. Under den period då utbildningsarvode ej utgick för de aktuella utbildningarna blev många studerande, som efter lång tids yrkesarbete inom respektive arbetsområde vidareutbildade sig för att bl.a. fylla gymnasieskolans behov av kompetenta yrkeslärare, tvungna att finansiera sina studier med studielån. Dessa lärare har således dragit på sig studieskulder som lärare som genomgått de aktuella utbildningarna tidigare eller senare inte behövt göra. Enligt utskottets uppfattning bör de berörda lärarkategorierna kompenseras för att de inte fått utbildningsarvode, och regeringen bör låta utreda hur en sådan compensation skall utformas.

dels att moment 2 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1989/90:SfU23

2. beträffande *skuldsättning för vissa utbildningar*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Sf510 och med anledning av motion 1989/90:Sf543 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

2. Skuldsättning för vissa utbildningar (mom. 2)

Jan-Olof Ragnarsson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar med "Som ovan" och slutar med "och Sf543." bort ha följande lydelse:

Av besparingsskäl togs 1983 rätten till utbildningsarvode bort för studerande vid vissa lärarlinjer. Såsom väl kunde förutses hade detta en negativ inverkan på möjligheterna att rekrytera studerande till dessa linjer, och rätten till utbildningsarvode har därför återinförts. Under den period då utbildningsarvode ej utgick för de aktuella utbildningarna blev många studerande tvungna att finansiera sina studier med studielån. Dessa lärare har således dragit på sig studieskulder som lärare som genomgått de aktuella utbildningarna tidigare eller senare inte behövt göra, och de bör därför av rättviseskäl enligt utskottets uppfattning slippa att betala tillbaka sina studieskulder. Studieskulder-na bör i stället avskrivas.

Det anförda bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 2 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

2. beträffande *skuldsättning för vissa utbildningar*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Sf543 och med anledning av motion 1989/90:Sf510 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

1 Förslag till

1989/90:SfU23

Bilaga

Lag om ändring i studiestödslagen (1973: 349)

Härigenom föreskrivs i fråga om studiestödslagen (1973: 349)¹ dels att 1 kap. 1 §, 4 kap. 3 §, 5 kap. 6 § samt 9 kap. 2 och 2 b §§ skall ha följande lydelse, dels att det i lagen skall införas ett nytt kapitel, 7 a kap., av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §

Staten lämnar studiestöd enligt denna lag i form av studiehjälp, studiemedel, korttidsstudiestöd, internatbidrag och särskilt vuxenstudiestöd.

Staten lämnar studiestöd enligt denna lag i form av studiehjälp, studiemedel, korttidsstudiestöd, internatbidrag, särskilt vuxenstudiestöd och utbildningsarvode.

4 kap.

3 §

Studiemedel får ej beviljas för tid för vilken särskilt vuxenstudiestöd enligt 7 kap. redan har beviljats.

Beviljas studerande särskilt vuxenstudiestöd för sådan tid för vilken den studerande redan har beviljats studiemedel, får den studerande ej uppbära studiemedlen för denna tid. Har den studerande redan uppburit studiemedel för sådan tid gäller 7 kap. 20 §.

Studiemedel får ej heller beviljas eller uppbäras för tid för vilken *utbildningsarvode under lärarutbildning*, utbildningsbidrag under arbetsmarknadsutbildning eller utbildningsbidrag för doktorander utgår, om ej annat följer av bestämmelse som regeringen meddelar.

Studiemedel får ej heller beviljas eller uppbäras för tid för vilken utbildningsbidrag under arbetsmarknadsutbildning eller utbildningsbidrag för doktorander utgår, om ej annat följer av bestämmelse som regeringen meddelar.

Studiemedel utgår inte för tid för vilken den studerande fullgör tjänstgöring enligt värnpliktslagen (1941: 967), lagen (1966: 413) om vapenfri tjänst, civilförsvarslagen (1960: 74) eller lagen (1980: 1021) om militär grundutbildning för kvinnor eller fullgör utbildning till reservofficer.

¹ Lagen omtryckt 1987: 303

5 kap.**6 §**

Korttidsstudiestöd för deltagande i utbildning som avses i 1 § utgår ej till studerande som uppbär studiehjälp, studiemedel, särskilt vuxenstudiestöd eller utbildningsbidrag för den tidsperiod som utbildningen pågår.

Korttidsstudiestöd för deltagande i utbildning som avses i 1 § utgår ej till studerande som uppbär studiehjälp, studiemedel, särskilt vuxenstudiestöd, *utbildningsarvode* eller utbildningsbidrag för den tidsperiod som utbildningen pågår.

7 a kap. Utbildningsarvode**Allmänna bestämmelser****1 §**

Utbildningsarvode utgår till studerande på de utbildningslinjer och med de belopp som regeringen bestämmer.

2 §

Utbildningsarvode utgår för varje kalenderdag under sådan del av läsår under vilket en studerande bedriver studier.

Utbildningsarvode utgår enligt bestämmelserna i 5 § även för tid under vilken en studerande är sjuk.

3 §

Studerande har rätt till utbildningsarvode vid såväl heltidsstudier som deltidstudier. Till deltidstuderande utgår dock utbildningsarvodet endast om studierna bedrivs på minst halvtid.

Närmare föreskrifter om omfattningen av de studier som kan ge rätt till utbildningsarvode meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

4 §

Utbildningsarvode beviljas efter ansökan.

Ansökan ges in inom den tid och på det sätt som bestäms av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Om det finns särskilda skäl, får ansökan prövas även om den kommit in för sent.

Utbildningsarvode under sjukdom m. m.

5 §

Är den studerande på grund av sjukdom helt oförmögen att bedriva studier under tid för vilken utbildningsarvode har beviljats, utgår arvode också under sjukdomstiden. Bestämmelserna i 4 kap. 28 och 31-35 §§ skall då tillämpas.

Det första kalenderhalvåret under vilket en studerande bedriver studier som berättigar till utbildningsarvode enligt detta kapitel utgår utbildningsarvode endast för sådan sjukperiod som infaller efter det den studerande har påbörjat studierna.

6 §

En studerande har rätt att behålla utbildningsarvode vid

1. ledighet för tillfällig vård av barn i samma omfattning som enligt 4 kap. 10-12 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring gäller för rätt till tillfällig föräldrapenning,

2. ledighet för fullgörande av uppdrag i studerandeorganisation under sammanlagt högst tio dagar under ett kalenderår,

3. kortvarig ledighet för enskild angelägenhet av vikt och

4. ledighet för närståendevård i samma omfattning som enligt lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård gäller för rätt till förmåner.

Minskning av utbildningsarvode

7 §

För studerande som har lön eller annan ersättning under utbildningstiden kan utbildningsarvode minskas enligt de närmare bestämmelser som meddelas av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer.

Övriga bestämmelser

8 §

Om en studerande avbryter sina studier eller övergår till annan utbildningslinje än sådan som avses i 1 §, får den studerande inte uppbära utbildningsarvode som beviljats för tiden efter avbrottet eller övergången.

9 §

Bestämmelserna i 4 kap. 37, 41 och 43 §§ skall tillämpas på utbildningsarvode.

9 kap.

2 §²

Har någon uppburit studiestöd obehörigen eller med för högt belopp och har han insett eller bort inse detta, kan vad för mycket utgått genast återkrävas.

Avbryter någon sina studier skall första stycket tillämpas beträffande uppburet studiestöd som avser tiden efter avbrottet. Beror avbrottet på sjukdom skall studiestöd som den studerande uppburit enligt 3 kap. 15-19 §§, 4 kap. 28-35 §§ eller 7 kap. 17 § och de bestämmelser som anges där ej återkrävas. Detsamma gäller vid sådan ledighet som avses i 3 kap. 31 §, 4 kap. 44 § och 7 kap. 17 a §.

Avbryter någon sina studier skall första stycket tillämpas beträffande uppburet studiestöd som avser tiden efter avbrottet. Beror avbrottet på sjukdom skall studiestöd som den studerande uppburit enligt 3 kap. 15-19 §§, 4 kap. 28-35 §§ eller enligt 7 kap. 17 § eller 7 a kap. 5 § och de bestämmelser som anges där ej återkrävas. Detsamma gäller vid sådan ledighet som avses i 3 kap. 31 §, 4 kap. 44 §, 7 kap. 17 a § och 7 a kap. 6 §.

² Senaste lydelse 1989:201.

Avser återkrav enligt första eller andra stycket studiehjälp enligt 3 kap. till sådan studerande, som vid utbetalningstillfället var omyndig, åvilar betalningsskyldigheten den som då var den omyndiges förmyndare.

På studielån enligt 3 kap., på studiemedel enligt 4 kap. och på särskilt vuxenstudiestöd enligt 7 kap. som återkrävs enligt första eller andra stycket utgår ränta från den dag när medlen uppburits efter en räntesats som vid varje tidpunkt med två procentenheter överstiger statens utlåningsränta. På andra former av studiestöd som återkrävs enligt denna paragraf utgår ränta enligt samma räntesats från den dag som infaller en månad efter det beslut om återkrav fattats. Om det finns särskilda skäl kan den återbetalningsskyldige befrias helt eller delvis från sin skyldighet att betala räntan.

På studielån enligt 3 kap., på studiemedel enligt 4 kap., på särskilt vuxenstudiestöd enligt 7 kap. och på utbildningsarvode enligt 7 a kap. som återkrävs enligt första eller andra stycket utgår ränta från den dag när medlen uppburits efter en räntesats som vid varje tidpunkt med två procentenheter överstiger statens utlåningsränta. På andra former av studiestöd som återkrävs enligt denna paragraf utgår ränta enligt samma räntesats från den dag som infaller en månad efter det beslut om återkrav fattats. Om det finns särskilda skäl kan den återbetalningsskyldige befrias helt eller delvis från sin skyldighet att betala räntan.

I samband med återkrav får också tas ut avgift för avisering enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

2 b §³

Till en studerande som tidigare har uppburit studiestöd utgår nytt sådant stöd endast om

1. fastställt årsbelopp, som förfallit till betalning före det kalenderår som de nya studiemedlen avser, har betalats, och

2. återkrav med stöd av 2 § av studielån enligt 3 kap., studiemedel enligt 4 kap. eller särskilt vuxenstudiestöd enligt 7 kap. har reglerats av den studerande så att återkrav, som avser högst ett kalenderhalvår, kvarstår oreglerat.

Till en studerande som tidigare har uppburit studiestöd utgår nytt sådant stöd endast om

1. fastställt årsbelopp, som förfallit till betalning före det kalenderår som de nya studiemedlen avser, har betalats, och

2. återkrav med stöd av 2 § av studielån enligt 3 kap., studiemedel enligt 4 kap., särskilt vuxenstudiestöd enligt 7 kap. eller utbildningsarvode enligt 7 a kap. har reglerats av den studerande så att återkrav, som avser högst ett kalenderhalvår, kvarstår oreglerat.

Om det finns synnerliga skäl får studiestöd dock beviljas utan hinder av vad som anges i första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1990.

³ Senaste lydelse 1988: 877.

2 Förslag till

Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370)

1989/90:SfU23

Bilaga

Härigenom föreskrivs att punkt 12 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen (1928: 370) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Anvisningar

till 32 §

12.¹ Sjukpenning enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring, lagen (1954: 243) om yrkesskadeförsäkring, lagen (1976: 380) om arbetsskadeförsäkring, lagen (1977: 265) om statligt personskadeskydd och lagen (1977: 267) om krigsskadeersättning till sjömän utgör skattepliktig intäkt av tjänst om sjukpenningen grundas på inkomst, som hänför sig till tjänst och för sig eller tillsammans med annan sjukpenninggrundande inkomst uppgår till 6 000 kronor eller högre belopp för år. Till intäkt av tjänst hänföres under nämnda förutsättningar också ersättning enligt lagen (1989: 225) om ersättning till smittbärare samt annan lag eller författning, som utgått annorledes än på grund av försäkring, som nyss sagts, till någon vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller på grund av militärtjänstgöring.

Föräldrapenningförmåner och vårdbidrag enligt lagen om allmän försäkring samt ersättning enligt lagen (1988: 1465) om ersättning och ledighet för närståendevård utgör skattepliktig intäkt av tjänst, dock ej sådan del av vårdbidrag som utgör ersättning för merkostnader.

Korttidsstudiestöd och vuxenstudiebidrag enligt studiestödslagen (1973: 349), utbildningsbidrag för doktorander, timersättning vid grundutbildning för vuxna (grundvux), vid vuxenutbildning för psykiskt utvecklingsstörda (särvux) och vid grundläggande svenskundervisning för invandrare räknas som skattepliktig intäkt av tjänst.

Korttidsstudiestöd, vuxenstudiebidrag och utbildningsarvode enligt studiestödslagen (1973: 349), utbildningsbidrag för doktorander, timersättning vid grundutbildning för vuxna (grundvux), vid vuxenutbildning för psykiskt utvecklingsstörda (särvux) och vid grundläggande svenskundervisning för invandrare räknas som skattepliktig intäkt av tjänst.

¹Senaste lydelse 1989: 430.

Dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa, kontant arbetsmarknadsstöd, statsbidrag motsvarande dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa eller kontant arbetsmarknadsstöd som lämnas till arbetslös som startar egen rörelse samt ersättning enligt 16 § lagen (1989:425) om särskilda inskolningsplatser hos offentliga arbetsgivare räknas som skattepliktig intäkt av tjänst.

Dagpenning vid utbildning och tjänstgöring inom totalförsvaret räknas som skattepliktig intäkt av tjänst.

Detsamma gäller dagpenning och stimulansbidrag, vilka enligt av regeringen eller av statlig myndighet meddelade bestämmelser utgå till deltagare i arbetsmarknadsutbildning samt med dem i fråga om sådana bidrag likställda.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1990 och tillämpas första gången vid 1991 års taxering.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

1989/90:SfU23

Bilaga

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 5 § och 11 kap. 2 § lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

5 §²

Den allmänna försäkringskassan skall i samband med inskrivning av en försäkrad besluta om den försäkrades tillhörighet till sjukpenningförsäkringen. I fråga om en försäkrad som avses i 1 § första stycket skall kassan samtidigt fastställa den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst och, om inkomsten helt eller delvis är att hänföra till anställning, dennes årsarbetstid. Sådan fastställelse skall också ske för försäkrad som avses i 1 § andra stycket så snart anmälan om hans inkomstförhållanden gjorts hos kassan. Av beslutet skall framgå i vad mån den sjukpenninggrundande inkomsten är att hänföra till anställning eller till annat förvärvsarbete. Sjukpenningförsäkringen skall omprövas

a) när kassan fått kännedom om att den försäkrades inkomstförhållanden, arbetstid eller andra omständigheter har undergått ändring av betydelse för rätten till sjukpenning eller för sjukpenningens storlek,

b) när förtidspension eller särskild efterlevandepension enligt denna lag beviljas den försäkrade eller redan utgående sådan pension ändras med hänsyn till ändring i den försäkrades förmåga eller möjlighet att bereda sig inkomst genom arbete,

c) när delpension enligt särskild lag beviljas den försäkrade eller redan utgående sådan pension ändras med hänsyn till ändring i den försäkrades arbets- eller inkomstförhållanden, samt

d) när tjänstepension beviljas den försäkrade.

Ändring skall i fall som avses i första stycket a) inte ske förrän 14 dagar efter det försäkringskassan fått kännedom om de ändrade omständigheterna. Ändring skall i annat fall ske så snart anledning till ändringen uppkommit.

Den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten får ej i annat fall än som avses i första stycket b), c) eller d) sänkas under tid då den försäkrade

¹ Lagen omtryckt 1982:120.

² Senaste lydelse 1989:218.

1. bedriver studier, för vilka han uppbär studiehjälp, studie-medel *eller* särskilt vuxenstudiestöd enligt studiestödslagen (1973:349), studiestöd enligt lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa *eller* bidrag enligt förordningen (1976:536) om utbildningsbidrag för doktorander,

1. bedriver studier, för vilka han uppbär studiehjälp, studie-medel, särskilt vuxenstudiestöd *eller utbildningsarvode* enligt studiestödslagen (1973:349), studiestöd enligt lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa *eller* bidrag enligt förordningen (1976:536) om utbildningsbidrag för doktorander,

2. genomgår grundutbildning för vuxna (grundvux), vuxenutbildning för psykiskt utvecklingsstörda (särvux) *eller* grundläggande svenskundervisning för invandrare och uppbär timsättning för studierna,

3. är inskriven vid arbetsmarknadsinstitut *eller* efter förmedling av en arbetsmarknadsmyndighet genomgår yrkesutbildning,

4. är gravid och avbryter *eller* inskränker sitt förvärvsarbete tidigast sex månader före barnets födelse *eller* den beräknade tidpunkten härför,

5. är helt *eller* delvis ledig från förvärvsarbete för vård av barn, om den försäkrade är förälder till barnet *eller* likställs med förälder enligt 1 § lagen (1978:410) om rätt till ledighet för vård av barn, m.m. och barnet inte har fyllt ett år. Motsvarande gäller vid adoption av barn som ej fyllt tio år *eller* vid mottagande av sådant barn i avsikt att adoptera det, om mindre än ett år har förflutit sedan den försäkrade fick barnet i sin vård.

För en försäkrad som avses i tredje stycket 1 skall försäkringskassan, vid sjukdom under utbildningstiden, beräkna sjukpenningen på en sjukpenninggrundande inkomst som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som den försäkrade kan antas få under denna tid. Om därvid den sjukpenninggrundande inkomsten helt *eller* delvis är att hänföra till anställning, skall årsarbetstiden beräknas på grundval av enbart det antal arbetstimmar som den försäkrade kan antas ha i ifrågavarande förvärvsarbete under utbildningstiden.

För en försäkrad som avses i 10 c § första stycket 1 *eller* 2 skall dock under studieuppehåll mellan vår- och hösttermin, då den försäkrade inte uppbär studiesocial förmån som anges i tredje stycket 1, sjukpenningen beräknas på den sjukpenninggrundande inkomst som följer av första - tredje styckena, om sjukpenningen blir högre än sjukpenning beräknad på den sjukpenninggrundande inkomsten enligt fjärde stycket.

11 kap.

2 §³

Med *inkomst av anställning* avses den lön i pengar *eller* skattepliktiga naturaförmåner, som en försäkrad har fått såsom

³ Senaste lydelse 1988:1466.

arbetstagare i allmän eller enskild tjänst. Till sådan inkomst räknas dock inte från en och samme arbetsgivare utgiven lön som under ett år ej uppgått till 1 000 kronor. I fråga om arbete som har utförts utomlands bortses vid beräkningen av pensionsgrundande inkomst från sådana lönetillägg som betingas av ökade levnads-kostnader och andra särskilda förhållanden i sysselsättningslandet. Såsom inkomst av anställning anses även

a) sjukpenning enligt denna lag eller lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utgår enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande, i den mån ersättningen träder i stället för försäkrads inkomst såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst,

b) föräldrapenningförmåner,

c) vårdbidrag enligt 9 kap. 4 §, i den mån bidraget inte är ersättning för merkostnader,

d) dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa,

e) kontant arbetsmarknadsstöd enligt lagen (1973:371) om kontant arbetsmarknadsstöd,

f) utbildningsbidrag under arbetsmarknadsutbildning och yrkesinriktad rehabilitering i form av dagpenning,

g) korttidsstudiestöd och g) korttidsstudiestöd, vuxen-vuxenstudiebidrag enligt studie- studiebidrag och utbildnings- stödslagen (1973:349), arvide enligt studiestödslagen (1973:349),

h) delpension enligt lagarna (1975:380) och (1979:84) om delpensionsförsäkring,

i) dagpenning till värnpliktiga och vapenfria tjänstepliktiga under repetitionsutbildning, frivilliga som genomgår utbildning under krigsförbandsövning eller särskild övning inom värnpliktsutbildningen, läkare under försvarsmedicinsk tjänstgöring samt civilförsvarspiktiga,

j) utbildningsbidrag för doktorander,

k) tidsersättning vid grundutbildning för vuxna (grundvux), vid vuxenutbildning för psykiskt utvecklingsstörda (särvux) och vid grundläggande svenskundervisning för invandrare,

l) livränta enligt 4 kap. lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande livränta som bestäms med tillämpning av sagda lag,

m) från Sveriges författarfond och konstnärsnämnden utgående bidrag som ej är att hänföra till inkomst av annat förvärvsarbete enligt 3 §, i den mån regeringen så förordnar,

n) statsbidrag till arbetslösa som tillskott till deras försörjning när de startar egen rörelse,

o) värdet av vad den försäkrade tillgodoförs som följd av att en arbetsgivare lämnar sådant bidrag som likställs med lön enligt 2 kap. 3 § andra stycket lagen (1981:691) om socialavgifter,

p) ersättning enligt lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård.

I fråga om ersättning i pengar eller naturaförmåner som sägs i första stycket för arbete som någon utfört för någon annans räkning utan att vara anställd i dennes tjänst gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 3 kap. 2 § andra stycket.

Vid beräkning av inkomst av anställning skall hänsyn tas till lön eller annan ersättning, som den försäkrade har fått från en arbetsgivare, som är bosatt utom riket eller är utländsk juridisk person, endast i fall då den försäkrade sysselsatts här i riket och överenskommelse inte träffats enligt 3 kap. 2 a § eller då han tjänstgjort som sjöman ombord på svenskt handelsfartyg. Vad som sägs här skall inte gälla beträffande lön till svenska medborgare, om svenska staten eller, där lönen härrör från utländsk juridisk person, en svensk juridisk person, som äger ett bestämmande inflytande över den utländska juridiska personen, enligt av riksförsäkringsverket godtagen förbindelse har att svara för tilläggspensionsavgiften.

Hänsyn skall ej heller tas till lön eller annan ersättning från främmande makts beskickning eller lönade konsulat här i riket eller från arbetsgivare, som tillhör sådan beskickning eller sådant konsulat och som inte är svensk medborgare. Vad som sägs här skall inte gälla beträffande lön till svensk medborgare eller till den som utan att vara svensk medborgare är bosatt i riket, om en utländsk beskickning här i riket enligt av riksförsäkringsverket godtagen förbindelse har att svara för tilläggspensionsavgiften.

Den som åtagit sig förbindelse enligt tredje eller fjärde stycket skall anses såsom arbetsgivare.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1990.

Härigenom föreskrivs att 17 § semesterlagen (1977: 480) skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*17§¹

Frånvaro från arbetet är semesterlönegrundande, när fråga är om

1. ledighet på grund av sjukdom, i den mån frånvaron under intjänandeåret icke överstiger 180 dagar eller om frånvaron beror på arbetsskada,

2. ledighet enligt lagen (1978: 410) om rätt till ledighet för vård av barn, m.m. dels under tid för vilken havandeskapspenning utges enligt 3 kap. 9 § lagen (1962: 381) om allmän försäkring, dels under tid för vilken föräldrapenning utges i anledning av barns födelse eller adoption enligt 4 kap. 3 och 5 §§ samma lag, i den mån frånvaron för varje barn, eller vid flerbarnsbörd sammanlagt, icke överstiger 120 dagar eller, för ensamstående förälder, 180 dagar, dels under tid för vilken tillfällig föräldrapenning utges enligt 4 kap. 10 och 11 §§ samma lag.

3. ledighet på grund av risk för överförande av smitta, om arbetstagaren är berättigad till ersättning enligt lagen (1989: 225) om ersättning till smittbärare, i den mån frånvaron under intjänandeåret icke överstiger 180 dagar,

4. ledighet för utbildning, som ej enligt annan lag medför rätt till semesterlön, om arbetstagaren erhåller korttidsstudiestöd eller vuxenstudiebidrag enligt studiestödslagen (1973: 349) eller om utbildningen till väsentlig del avser fackliga eller med facklig verksamhet sammanhängande frågor, i den mån frånvaron under intjänandeåret icke överstiger 180 dagar.

4. ledighet för utbildning, som ej enligt annan lag medför rätt till semesterlön, om arbetstagaren erhåller korttidsstudiestöd, vuxenstudiebidrag eller utbildningsarvode enligt studiestödslagen (1973: 349) eller om utbildningen till väsentlig del avser fackliga eller med facklig verksamhet sammanhängande frågor, i den mån frånvaron under intjänandeåret icke överstiger 180 dagar.

5. ledighet på grund av sådan i 27 § värnpliktslagen (1941: 967) eller med stöd därav föreskriven tjänstgöring om högst 60 dagar, som ej är beredskapsövning och ej heller direkt ansluter sig till grundutbildning, eller ledighet på grund av motsvarande vapenfri tjänst, i den mån frånvaron under intjänandeåret icke överstiger 60 dagar,

¹ Senaste lydelse 1989: 339.

6. ledighet på grund av att arbetstagaren efter det kalenderår då han fyllt tjugotvå år fullgör tjänstgöring i civilförsvaret på annan tid än då civilförvarsberedskap råder eller beredskapsövning får anordnas vid försvarsmakten, i den mån frånvaron under intjänandeåret icke överstiger 60 dagar,

7. ledighet enligt lagen (1986:163) om rätt till ledighet för grundläggande svenskundervisning för invandrare, eller

8. ledighet enligt lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård.

Vid tillämpning av första stycket 1 skall frånvaron under de första 90 dagarna av frånvaroperiod ej i något fall anses bero på arbetsskada. Har arbetstagare av anledning som anges i första stycket 1 varit oavbrutet frånvarande från arbetet under två hela intjänandeår, grundar därefter infallande dag av frånvaroperiod icke rätt till semesterlön.

I frånvaroperiod som avses i första stycket inräknas även dagar under perioden då arbetstagaren icke skulle ha utfört arbete.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1990.

